

Gendergerelateerd geweld moet voorkomen en bestreden worden

Gendergerelateerd geweld (GGG) is geweld tegen iemand op grond van geslacht, genderidentiteit, seksuele oriëntatie of genderexpressie. In de praktijk wordt het geweld vooral gericht tegen vrouwen en tegen mensen die zich niet gedragen zoals de genderrol voorschrijft, bijvoorbeeld homoseksuele mannen (of mannen die zo worden waargenomen) of transgenderpersonen.

GGG kent verschillende verschijningsvormen die elkaar deels overlappen qua aard en gevolgen, waaronder seksueel geweld, partnergeweld, en cybergeweld. Bijna de helft van de Nederlandse vrouwen heeft sinds hun 15e jaar een vorm van fysiek of seksueel geweld ervaren en een derde van de Nederlandse vrouwen tussen de 18 en 27 jaar heeft een vorm van cybergeweld meegemaakt. Rond de 20% van de homo- en biseksuele mannen heeft ooit een vorm van seksueel geweld meegemaakt, tegenover 6% van de heteromannen. Ook biseksuele en lesbische vrouwen zijn relatief vaak slachtoffer van seksueel geweld. Hetzelfde geldt voor transgenders (vergeleken met niet-transgenders). De schadelijke gevolgen van GGG zijn groot en ingrijpend: psychische problemen, sociaal isolement, verslavingsproblemen, suïcidepogingen, lichamelijk letsel, gedragsproblemen en problematische schulden. Deze gevolgen vertalen zich ook in medische, economische, sociale en juridische kosten en hebben daarom ook grote (economische) gevolgen voor de Nederlandse maatschappij.

GGG is mede een gevolg van machtsongelijkheden en verschillen in waardering van mannen en vrouwen, ten gunste van de hogere waardering van mannen c.q. het mannelijke. GGG is daarmee zowel een gevolg als een oorzaak van genderongelijkheid. Om GGG effectief aan te pakken is het daarom van belang dat beleid dat hierop gericht is, gendersensitief is, dat wil zeggen: rekening houdt met deze machtsongelijkheden en de verschillende uitgangspunten van mannen, vrouwen en LHBTI's. Dit geldt bijvoorbeeld voor het programma *Geweld hoort nergens thuis*, voor de bestrijding van huiselijk geweld, dat nu nog genderneutraal van aard is. GREVIO het orgaan van de Raad van Europa dat toeziet op de implementatie van het Verdrag van Istanbul heeft dan ook kritiek geuit hierover en waarschuwt dat professionals door een genderneutrale aanpak geen gendersensitieve interventies gebruiken. Dit kan ten koste gaan van adequate bescherming en ondersteuning van slachtoffers van huiselijk geweld.

Voor de totstandkoming van gendersensitief beleid, is het bovendien cruciaal dat onderzoek naar prevalentie en preventie van de verschillende vormen van geweld een genderaspect wordt geïntegreerd. Hiermee worden de uitkomsten ook internationaal vergelijkbaar met onderzoek in de ons omringende landen, waar dit al gedaan wordt.

Naast onderzoek, zijn praktische maatregelen geboden. Een groot probleem is bijvoorbeeld het tekort aan noodopvangplekken voor slachtoffers van huiselijk geweld. Vrouwen en LHBTI's lopen echter niet alleen thuis gevaar. Ook op straat/in de publieke ruimte en online is sprake van GGG. Cybergeweld is een relatief nieuw fenomeen. Uitbreiding van wetsartikel 139H hierop is dan ook nodig om meiden, vrouwen en LHBTI online beter te beschermen. Dit zorgt er ook voor dat de verantwoordelijkheid gelegd wordt bij de pleger en het voorkomt secundaire victimisatie, bijvoorbeeld als gevolg van victim blaming (slachtoffers worden beschuldigd aandeel te hebben in het geweld).

Uit [het rapport "Seks onder je 25"](#) van Rutgers en Soa Aids Nederland blijkt dat in het onderwijs, seksueel grensoverschrijdend gedrag een belangrijk probleem is, vooral in het speciaal onderwijs: bijna de helft van de meisjes heeft seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaren. Ook op het MBO en in de bovenbouw van het VO is er niet genoeg aandacht voor, terwijl de risico's in deze leeftijdsgroep hoog zijn. Preventie van seksueel geweld zal niet vanzelf gaan, nog altijd wordt er vooral geschakeld op incidenten in plaats van op een structurele preventieve aanpak. Om te zorgen dat de cijfers van

seksueel geweld naar beneden gaan, is meer samenhang en coördinatie nodig. Er zijn verschillende programma's en initiatieven die aandacht vragen voor specifieke vormen van seksueel geweld, maar ontbreekt de samenhang en coördinatie voor de gehele aanpak. Het is hoog tijd voor een Nationaal Actieplan Seksueel Geweld waarin middelen beschikbaar komen voor collectieve preventie via het onderwijs, deskundigheidsbevordering van professionals, specifieke interventies voor risicogroepen, het veranderen van sociale normen en kennisontwikkeling en monitoring.